

Przemoc domowa podczas koronawirusowej izolacji

Przymusowa izolacja, której doświadczamy podczas epidemii koronawirusa spowodowała, że z dnia na dzień zmienił się nasz ustalony wcześniej porządek, a codzienne życie zdominowały liczne zakazy oraz niepewność, związana z brakiem wpływu na otaczającą rzeczywistość.

Mimo tych niedogodności, spędzanie czasu z rodziną w domowym zaciszu wiele z nas traktuje jako okres radości ze spędzanych wspólnie chwil, na które wcześniej z uwagi na zawodowo-szkolne tempo życia nie było tak wiele okazji.

Jednak nie dla każdego dom kojarzy się z rodzinną sielanką, miłością, zrozumieniem i bezpiecznym schronieniem. Dla wielu osób, doświadczających przemocy domowej, jest to miejsce cierpienia, zagrożenia, poniżenia i rozpacz. Dla nich decyzje dotyczące ograniczenia wolności przemieszczania się związane są z jeszcze większym poczuciem niebezpieczeństwa i bezsilności: dom staje się więzieniem, w którym zmuszone są do życia ze sprawcą przemocy.

Rzecznik Praw Obywatelskich z tego powodu zaapelował do Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Komendanta Głównego Policji o zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu wsparcia dla ofiar przemocy domowej. Adam Bodnar napisał w liście, że „dotarło do niego wiele alarmujących sygnałów na temat wpływu stosowanych środków zaradczych w walce z epidemią na sytuację osób doświadczających przemocy domowej”. Adam Bodnar wskazuje na „niezwykle niepokojące dane o gwałtownym wzroście zgłoszeń przypadków przemocy domowej w państwach, które – podobnie jak Polska – podjęły próby ograniczania rozprzestrzeniania się wirusa zalecając zachowanie społecznego dystansu, pracę i naukę w domu, czy ograniczenie wyjść z domu do niezbędnego minimum”.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione cztery warunki:

1. jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania,
2. jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą,
3. działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej,
4. osoba wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

Jakie istnieją formy przemocy domowej?

- **Fizyczna czyli naruszenie nietykalności fizycznej.** Jest to zachowanie intencjonalne, powodując uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, np. szarpanie, popychanie, klepanie, klapsy, bicie ręką, krępowanie ruchów, ciągnięcie za włosy, duszenie, przypalanie ciała, etc.

Możliwe skutki bezpośrednie przemocy fizycznej: uszkodzenia ciała – urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; inne skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.;

- **Psychiczna czyli naruszenie godności osobistej:** przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, straszenie, krzyczenie, oskarżanie, oczernianie, wyśmiewanie, lekceważenie, szantażowanie;

Jej skutkiem mogą być: zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.

- **Seksualna czyli naruszenie intymności:** zmuszanie do aktywności seksualnej wbrew woli danej osoby, gdy osoba nie jest świadoma lub boi się odmówić. Np. wymuszanie współżycia, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnera/partnerki, ocenianie wyglądu i sprawności seksualnej, etc.

Skutkiem tych działań mogą być: obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.

- **Ekonomiczna czyli naruszenie własności:** celowe niszczenie czyjejś własności, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez pozwolenia, zmuszanie do spłacania długów, etc.

Skutki płynące z tych działań to: całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.

- **Zaniechanie czyli naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich:** odmawianie pieniędzy na utrzymanie, odbieranie zarobionych pieniędzy, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, etc.

Rzecznik Praw Obywatelskich zaapelował o podjęcie analizy funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w okresie epidemii i okazanie jednostkom realizującym zadania w tym obszarze wszelkiej możliwej pomocy oraz zasugerował monitorowanie sytuacji rodzin, w których doszło do przemocy lub co do których istnieje takie podejrzenie.

Co możemy zrobić już dziś, będąc świadkiem lub samemu doświadczając domowej przemocy?

- **Zgłoś to policji lub zadzwoń na któryś z poniższych numerów interwencyjnych.** Możesz w ten sposób ocalić czyjeś zdrowie lub nawet życie.
- **112 – ogólny numer alarmowy.** Pracownik numeru przekieruje twoje zgłoszenie do odpowiednich służb ratunkowych – policji, straży pożarnej lub pogotowia ratunkowego,
- **997 – numer alarmowy policji (najbliższej jednostki).**

Numery alarmowe 112 i 997 są czynne całą dobę.

Jeżeli z jakichś powodów nie chcesz dzwonić na policję, możesz skontaktować się z:

- **Niebieska Linia:** 800 120 002. Niebieska linia jest bezpłatna i czynna całą dobę.
- **Sekcja Interwencji Kryzysowej w Szczecinie:** 91 48 57 580, całodobowo
- **Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży:** 116 111
- **Całodobowa Linia Wsparcia:** 800 70 22 22
- **Centrum Praw Kobiet:** 600-07-07-17
- **Feminoteka:** 888-88-33-88

Psycholog

Maja Wencierska

Materiały źródłowe:

<https://oko.press/koronawirus-zamyka-nas-w-domach-rosnie-przemoc-domowa-gdzie-szukac-pomocy/>

<http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy>

<https://time.com/5803887/coronavirus-domestic-violence-victims/>

<https://zdrowie.wprost.pl/psychologia/10312057/koronawirus-izolacja-sprzyja-przemocy-domowej.html>

